

Драгомиръ Поповъ

Паритъ

I. Паритъ въ народното стопанство.

Къмъ тѣхъ протѣгатъ ржце всички люде. За пари човѣкъ се блѣска дене и ноше. Заради тѣхъ сж проливани рѣки кръвь. Печелятъ се не само по честенъ начинъ. Ставатъ убийства. Избухватъ пожари. Все за тѣхъ.

Нѣщо прелѣстително се крие въ паритѣ. Нѣкаква тайствена сила обитава въ тѣхъ. — Какво е това нѣщо, което тласка хората страстно да желаятъ, да иматъ пари?

Съ пари може да се купи почти всичко. Всѣкой ги приема съ охота и ти отстъпва срещу тѣхъ други потрѣбни предмети. Сжщевременно ти давашъ предмети, които си произвелъ и получавашъ пари. Срещу тия пари отново получавашъ предмети, произведени отъ други, и отъ които имашъ нужда. Значи, **паритѣ служатъ като размѣнно срѣдство.**

Но въ сжщото време паритѣ сж **мѣрка на стойността, мѣрило на ценността.** Казватъ: „това струва толкова и толкова пари!“ Значи въ пари се изразява ценността (стойността) на стокитѣ. Паритѣ улесняватъ измѣрването стойността на една стока спрямо друга стока. Селянинътъ отива на пазаръ да продаде фасулъ и да си купи обуща. Той не казва: „ще си купя за 25 килограма фасулъ единъ чифтъ обуща“. Защото аслж на обущаря може и да не му е потрѣбенъ фасулъ, па и самиятъ селянинъ не знае, колко килограма фасулъ струватъ едни обуща. Селянинътъ си прави смѣтка: „25 килограма фасулъ ще го продамъ за 500 лв., единъ чифтъ обуща струватъ 500 лв. — значи ще мога да се снабдя за зимата съ обуща“. Защо е леко на селянина да направи тази смѣтка? Защото стойността на паритѣ е всѣкому известна — и остава да се сравнятъ две величини съ една трета известна величина. Значи, **паритѣ сж срѣдство за размѣна и мѣрило на стойноститѣ.** Затова тѣ сж необходими.

И, наистина, какво бихме могли да почнемъ безъ пари? Какъ би се извършвала размѣната на стокитѣ безъ пари? Да вземемъ за примѣръ единъ хлѣбарь, който е изкаралъ 300 хлѣба и иска да си купи единъ катъ дрехи. Отива той при дрехаря, но последниятъ го посрѣща намръщенъ: защо му сж 300 хлѣба? И нашиятъ хлѣбарь е длъженъ да тръгне и обикаля, докато намѣри случайно нѣкого, който се нуждае отъ 300 хлѣба и има излишни единъ катъ дрехи. Най-после, размѣната на хлѣба и дрехитѣ може да стане. Но и тукъ нѣма да мине безъ трудно-